UCHWAŁA NR 103/2024
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 4 marca 2024 r.

w sprawie wytycznych dla gminnych komisji wyborczych i obwodowych komisji wyborczych dotyczących sposobu postępowania w sytuacji, gdy na skutek zmian na liście kandydatów w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub w ponownym głosowaniu w tych wyborach będzie uczestniczyć tylko jeden kandydat, a także jeżeli wystąpią przesłanki do skreślenia jedynego kandydata

Na podstawie art. 161 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz.U. z 2023 r. poz. 2408), co następuje:

§ 1. Ustala się wytyczne dla gminnych komisji wyborczych i obwodowych komisji wyborczych dotyczące sposobu postępowania w sytuacji, gdy na skutek zmian na liście kandydatów w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub w ponownym głosowaniu w tych wyborach będzie uczestniczyć tylko jeden kandydat, a także jeżeli wystąpią przesłanki do skreślenia jedynego kandydata, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 17 września 2018 r. w sprawie wytycznych dla gminnych komisji wyborczych i obwodowych komisji wyborczych dotyczących sposobu postępowania w sytuacji, gdy na skutek zmian na liście kandydatów w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub w ponownym głosowaniu w tych wyborach będzie uczestniczyć tylko jeden kandydat, a także jeżeli wystąpią przesłanki do skreślenia jedynego kandydata (M.P. poz. 970).

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak

WYTYCZNE DLA GMINNYCH KOMISJI WYBORCZYCH I OBWODOWYCH KOMISJI WYBORCZYCH DOTYCZĄCE SPOSOBU POSTĘPOWANIA W SYTUACJI, GDY NA SKUTEK ZMIAN NA LIŚCIE KANDYDATÓW W WYBORACH WÓJTA (BURMISTRZA, PREZYDENTA MIASTA) LUB W PONOWNYM GŁOSOWANIU W TYCH WYBORACH BĘDZIE UCZESTNICZYĆ TYLKO JEDEN KANDYDAT, A TAKŻE JEŻELI WYSTĄPIĄ PRZESŁANKI DO SKREŚLENIA JEDYNEGO KANDYDATA

1. W sytuacji, gdy **przed dniem wyborów wójta (burmistrza i prezydenta miasta)**, na skutek skreśleń z listy kandydatów dokonanych **po wydrukowaniu kart do głosowania, pozostanie tylko jeden kandydat, konieczne jest wydrukowanie kart z nazwiskiem tylko jednego kandydata** (z dwiema kratkami oznaczonymi wyrazami „TAK" i „NIE") według wzoru określonego w załączniku nr 21 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 27 sierpnia 2018 r. w sprawie wzorów kart do głosowania oraz nakładek na karty do głosowania sporządzonych w alfabecie Braille'a, w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (M.P. poz. 921, 931 i 936 oraz z 2024 r. poz. 97).

   Jeżeli druk kart do głosowania, o których mowa wyżej, nastąpił po przekazaniu pakietów wyborczych osobom niepełnosprawnym głosującym korespondencyjnie, nowych kart do głosowania tym wyborcom nie przesyła się. Pkt 4 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

   Obwodowa komisja wyborcza sporządza protokół głosowania według wzoru stanowiącego załącznik nr 7 do uchwały nr 29/2024 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 23 stycznia 2024 r. w sprawie ustalenia wzorów protokołów sporządzanych przez obwodowe komisje wyborcze, w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (M.P. poz. 131).

Gminna komisja wyborcza sporządza protokół wyników głosowania i wyniku wyborów według wzoru stanowiącego załącznik nr 9 do uchwały nr 28/2024 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 23 stycznia 2024 r. w sprawie ustalenia wzorów protokołów, zestawień i zaświadczeń o wyborze sporządzanych przez terytorialne komisje wyborcze w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (M.P. poz. 98).

Kandydata uważa się za wybranego, jeżeli w głosowaniu otrzymał więcej niż połowę ważnie oddanych głosów. Jeżeli kandydat nie otrzymał więcej niż połowy ważnie oddanych głosów, wyboru wójta (burmistrza, prezydenta miasta) dokona rada gminy (miasta).

2. **W sytuacji gdy przed ponownym głosowaniem pozostał tylko jeden kandydat**, gdyż drugi kandydat wycofał zgodę na kandydowanie, utracił prawo wyborcze lub zmarł, **głosowanie przeprowadza się na tego kandydata.**

   W takim przypadku, dla przeprowadzenia ponownego głosowania, drukuje się karty z nazwiskiem tylko jednego kandydata (z dwiema kratkami oznaczonymi wyrazami „TAK" i „NIE") według wzoru określonego w załączniku nr 23 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 27 sierpnia 2018 r. w sprawie wzorów kart do głosowania oraz nakładek na karty do głosowania sporządzonych w alfabecie Braille'a, w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

   Jeżeli druk kart do głosowania, o których mowa wyżej, nastąpił po przekazaniu pakietów wyborczych osobom niepełnosprawnym głosującym korespondencyjnie, nowych kart do głosowania tym wyborcom nie przesyła się. Pkt 4 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

   Obwodowa komisja wyborcza sporządza protokół głosowania według wzoru stanowiącego załącznik nr 9 do uchwały nr 29/2024 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 23 stycznia 2024 r. w sprawie ustalenia wzorów protokołów sporządzanych przez obwodowe komisje wyborcze, w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików

województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

Gminna komisja wyborcza sporządza protokół wyników głosowania i wyniku wyborów według wzoru stanowiącego załącznik nr 11 do uchwały nr 28/2024 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 23 stycznia 2024 r. w sprawie ustalenia wzorów protokołów, zestawień i zaświadczeń o wyborze sporządzanych przez terytorialne komisje wyborcze w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

Kandydata uważa się za wybranego, jeżeli w ponownym głosowaniu otrzymał więcej niż połowę ważnie oddanych głosów. Jeżeli kandydat nie otrzymał więcej niż połowy ważnie oddanych głosów, wyboru wójta (burmistrza, prezydenta miasta) dokona rada gminy (miasta).

3. **Jeżeli sytuacja, o której mowa w pkt 1 i 2, wystąpiła w przeddzień głosowania lub w dniu głosowania, a wydrukowanie i dostarczenie** właściwych kart do głosowania do obwodowych komisji wyborczych **przed godziną 7^{00} w dniu głosowania jest niemożliwe**, gminna komisja wyborcza niezwłocznie:
   1) powiadamia właściwego komisarza wyborczego i obwodowe komisje wyborcze o zaistniałej sytuacji;
   2) sporządza obwieszczenie według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do wytycznych, w którym podaje informacje o:
      a) skreśleniu kandydata lub kandydatów,
      b) kontynuowaniu głosowania – jeżeli sytuacja, o której mowa, nastąpiła po rozpoczęciu głosowania,
      c) sposobie głosowania, tj. że:
         – głos oddany na kandydata uczestniczącego w wyborach traktowany jest jako głos oddany za wyborem kandydata,

- głos oddany na skreślonego kandydata lub skreślonych kandydatów traktowany jest jako głos przeciwko wyborowi kandydata uczestniczącego w wyborach,
- głos oddany zarówno na kandydata uczestniczącego w wyborach, jak i na skreślonego kandydata lub skreślonych kandydatów traktowany jest jako głos nieważny – jeżeli sytuacja, o której mowa, nastąpiła po rozpoczęciu głosowania.

Obwieszczenie, o którym mowa wyżej, niezwłocznie podaje się do wiadomości wyborców w gminie, przekazuje się do wszystkich obwodowych komisji wyborczych w gminie w celu wywieszenia w lokalach wyborczych, a także przekazuje się wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) i komisarzowi wyborczemu. **Konieczne jest zastosowanie skutecznych działań w celu upowszechnienia omawianej informacji na terenie gminy, w tym z wykorzystaniem dostępnych środków przekazu.**

4. **Obwodowe komisje wyborcze** niezwłocznie po otrzymaniu informacji, o których mowa wyżej, **informują o tym wyborców przy wydawaniu kart do głosowania**. Przy ustalaniu wyników głosowania obwodowe komisje wyborcze kwalifikują głosy zgodnie z informacją zawartą w obwieszczeniu gminnej komisji wyborczej. Przy ustalaniu wyników głosowania i wyniku wyborów sporządza się protokoły według wzorów wskazanych odpowiednio w pkt 1 lub pkt 2 wytycznych.

5. **Jeżeli w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub w ponownym głosowaniu w tych wyborach uczestniczyć miał tylko jeden kandydat**, który przed dniem głosowania lub w tym dniu wycofa zgodę na kandydowanie, utraci prawo wybieralności albo umrze, gminna komisja wyborcza skreśla kandydata z listy kandydatów, podejmując stosowną uchwałę. Wzór uchwały stanowi załącznik nr 2 do wytycznych.

   W takim przypadku wyboru wójta (burmistrza, prezydenta miasta) dokona rada gminy.

Uchwałę tę komisja podaje niezwłocznie do publicznej wiadomości i przekazuje wszystkim obwodowym komisjom wyborczym oraz komisarzowi wyborczemu.

Konieczne jest podjęcie skutecznych działań w celu upowszechnienia treści uchwały na terenie gminy, w tym z wykorzystaniem środków przekazu.

Jeżeli sytuacja taka nastąpiła w trakcie głosowania, obwodowe komisje wyborcze po otrzymaniu uchwały gminnej komisji wyborczej o skreśleniu kandydata **podejmują uchwałę o zakończeniu odpowiednio głosowania lub ponownego głosowania** w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) **i nieustaleniu wyników** głosowania w obwodzie, według wzoru stanowiącego załącznik nr 3 do wytycznych, co oznacza uznanie głosowania za niebyłe. Uchwałę obwodowa komisja wyborcza wywiesza w lokalu wyborczym, w miejscu łatwo dostępnym dla wyborców (w tym dla wyborców niepełnosprawnych).

Jeżeli sytuacja taka ma miejsce w trakcie pierwszego głosowania kontynuuje się prowadzenie wyłącznie głosowania w wyborach do rad.

6. **Jeżeli sytuacja**, o której mowa w pkt 5, **miała miejsce w trakcie pierwszego głosowania** w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta), obwodowa komisja wyborcza niezwłocznie po podjęciu uchwały o zakończeniu głosowania, obowiązana jest do starannego zapakowania niewykorzystanych kart do głosowania w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w pakiet, opisania go i zabezpieczenia do czasu zakończenia głosowania w wyborach do rad. **Jeżeli sytuacja** ta natomiast **miała miejsce w trakcie ponownego głosowania**, obwodowa komisja wyborcza po podjęciu uchwały o zakończeniu głosowania postępuje zgodnie z wytycznymi dla obwodowych komisji wyborczych dotyczącymi zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego.

Załączniki do wytycznych dla gminnych i obwodowych komisji wyborczych dotyczących sposobu postępowania w sytuacji, gdy na skutek zmian na liście kandydatów w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub w ponownym głosowaniu w tych wyborach będzie uczestniczyć tylko jeden kandydat, a także jeżeli wystąpią przesłanki do skreślenia jedynego kandydata

Załącznik Nr 1

WZÓR

Obwieszczenie

..... Komisji Wyborczej
(nazwa)

w .....
(miejscowość)

z dnia .....

o skreśleniu kandydata/kandydatów* na

.....
(wójta, burmistrza, prezydenta - nazwa gminy lub miasta)*

i dalszym* przeprowadzeniu głosowania na jednego kandydata

przy użyciu dotychczasowych kart do głosowania

..... Komisja Wyborcza
(nazwa)

w ..... podaje do wiadomości publicznej, co następuje:
(miejscowość)

1. W dniu ..... z listy kandydatów na .....
(wójta, burmistrza, prezydenta - nazwa gminy lub miasta)*

skreślony(-a) został(-a) .....
(imię-imiona i nazwisko kandydata)

ponieważ kandydat zmarł/wycofał zgodę na kandydowanie/utracił prawo wybieralności*.

oraz*

skreślony(-a) został(-a) .....
(imię-imiona i nazwisko kandydata)

ponieważ kandydat zmarł/wycofał zgodę na kandydowanie/utracił prawo wybieralności*.

2. W związku z powyższym wyborach uczestniczy jeden kandydat:

.....
(nazwisko i imię)

zgłoszony(-a) przez .....
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

3. Głosowanie będzie kontynuowane przy użyciu dotychczasowych kart do głosowania.**

4. Głosy oddane na karcie do głosowania będą kwalifikowane w następujący sposób:

1) głos oddany na kandydata uczestniczącego w wyborach traktowany będzie jako głos oddany za wyborem kandydata;

2) głosy oddany na skreślonego kandydata lub skreślonych kandydatów* traktowany będzie jako głos przeciwko wyborowi kandydata uczestniczącego w wyborach;

3) głos oddany zarówno na kandydata uczestniczącego w wyborach, jak i na skreślonego kandydata lub skreślonych kandydatów* traktowany będzie jako głos nieważny.

5. Obwieszczenie podlega niezwłocznemu podaniu do publicznej wiadomości przez rozplakatowanie na obszarze gminy i wywieszeniu w lokalach wyborczych.

Przewodniczący
..... Komisji Wyborczej
w .....
(miejscowość)

.....
(imię i nazwisko)

---

* Wpisać odpowiednio lub niepotrzebne skreślić albo pominąć.

** Pominąć i zmienić numerację kolejnych punktów, jeżeli obwieszczenie wydano przed rozpoczęciem głosowania

Załącznik nr 2

WZÓR

Uchwała

..... Komisji Wyborczej w .....
(nazwa) (miejscowość)

z dnia .....

o skreśleniu kandydata na

.....
(wójta, burmistrza, prezydenta - nazwa gminy lub miasta)*

Na podstawie art. 483 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz.U. z 2023 r. poz. 2408) ..... Komisja Wyborcza
(nazwa)

w ..... uchwala, co następuje:
(miejscowość)

§ 1.

Skreśla się ..... z listy kandydatów
(imię-imiona i nazwisko kandydata)

na ....., ponieważ kandydat ten
(wójta, burmistrza, prezydenta - nazwa gminy lub miasta)*

zmarł/wycofał zgodę na kandydowanie/utracił prawo wybieralności*.

§ 2.

W związku z brakiem zarejestrowanych kandydatów w wyborach bezpośrednich, wyboru ..... dokona Rada
(wójta, burmistrza, prezydenta - nazwa gminy lub miasta)*

.....
(miasta, gminy)

§ 3.

1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega niezwłocznemu podaniu do publicznej wiadomości przez rozplakatowanie na obszarze gminy.

2. Druk i rozplakatowanie uchwały zapewni .....

(wójt, burmistrz, prezydent - nazwa gminy lub miasta)*

(pieczęć Komisji)

Przewodniczący Komisji:

....
(imię i nazwisko) (podpis)

Zastępca Przewodniczącego:

....
(imię i nazwisko) (podpis)

Członkowie:

....
(imię i nazwisko) (podpis)

....
(imię i nazwisko) (podpis)

....
(imię i nazwisko) (podpis)

....
(imię i nazwisko) (podpis)

....
(imię i nazwisko) (podpis)

....
(imię i nazwisko) (podpis)

....
(imię i nazwisko) (podpis)

* Wpisać odpowiednio lub niepotrzebne skreślić albo pominąć.

Załącznik nr 3

WZÓR

Uchwała
Obwodowej Komisji Wyborczej
Nr ... w .....
(miejscowość)

z dnia .....

w sprawie zakończenia głosowania i nieustalenia wyników ponownego* głosowania

w obwodzie

w wyborach .....

(wójta, burmistrza, prezydenta miasta - nazwa gminy lub miasta)*

Na podstawie art. 185 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408) w związku z pkt ..... wytycznych dla gminnych i obwodowych komisji wyborczych dotyczących sposobu postępowania w sytuacji, gdy na skutek zmian na liście kandydatów w wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub w ponownym głosowaniu w tych wyborach będzie uczestniczyć tylko jeden kandydat, a także jeżeli wystąpią przesłanki do skreślenia jedynego kandydata, Obwodowa Komisja Wyborcza Nr ... w .....

(miejscowość)

uchwala, co następuje:

§ 1.

W związku z uchwałą ..... Komisji Wyborczej

(nazwa)

w ..... o skreśleniu z listy jedynego kandydata

(miejscowość)

na .....

(wójta, burmistrza, prezydenta - nazwa gminy lub miasta)*

1) ponowne* głosowanie w wyborach .....

(wójta, burmistrza, prezydenta - nazwa gminy lub miasta)*

ulega zakończeniu;

2) postanawia się o nieustaleniu wyników głosowania, o którym mowa w pkt 1.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do publicznej wiadomości w lokalu wyborczym.

(pieczęć Komisji)

Przewodniczący
Obwodowej Komisji Wyborczej Nr ...
w .....
(miejscowość)

.....
(imię i nazwisko)

* Wpisać odpowiednio.